

Rozbor díla: Vítězslav Nezval – Edison

Umělecký text

Analýza uměleckého textu

- Literární druh – lyricko-epické
- Literární forma – poezie
- Literární žánr – písmo (óda)
- Téma díla – oslavování technického pokroku (konkrétně Edisonova přínosu)
- Motivy díla – hrdost, technologie, pokrok,
- Časoprostor – Praha a New Jersey, přelom 19. a 20. století
- Zasazení výňatku do kontextu díla – **děj:**

I. zpěv: Setkání se stínem

Vypravěč se v noci vrací domů Prahou přes most Legií. Potkává „stín“ – hazardního hráče a potenciálního sebevraha. Tento stín symbolizuje pesimismus, prázdnotu a smrt. Vypravěč pociťuje hlubokou melancholii z noci a nicoty.

II. zpěv: Edisonovo mládí

Pohled se přenáší do Ameriky. Vypravěč sleduje Edisonovu cestu – jeho chudé dětství, práci prodavače novin ve vlaku a jeho neúnavnou touhu po poznání a experimentování. Edison je zde protikladem „stínu“ z prvního zpěvu.

III. zpěv: Vynález žárovky

Stěžejní část oslavující tvůrčí proces. Nezval popisuje tisíce neúspěšných pokusů, únavu a odhodlání, které nakonec vedou k rozsvícení první žárovky. Světlo vítězí nad tmou, civilizace nad přírodou.

IV. zpěv: Oslava pokroku

Vize moderního světa poháněného elektřinou. Světlo žárovek mění podobu měst, továrny pracují, telefony zvoní. Práce vynálezce dává životu smysl a chrání lidstvo před zoufalstvím.

V. zpěv: Návrat k vypravěči

Vypravěč se vrací do své reality, ale už není zlomený. Uvědomuje si, že i jeho básnická práce je formou „edisonovského“ tvoření. Melancholie prvního zpěvu je přemožena tvůrčím nadšením.

- Veršová výstavba – 5 zpěvů, refrény na koncích zpěvů
- Lyrický subjekt – Básník, jenž hledá smysl života ve vynalézání

- Charakteristika postav
 - **Edison:** oslavovaný geniální vynálezce, posunul lidstvo vpřed, vynalezl například žárovku
 - **Sebevrah:** protiklad Edisona, hazardér, neúspěšný, má prázdný život
- Jazykové prostředky – rytmus (trochej), sdružený rým, asociace (viz téma pásmo)
- Typy promluv – nepřímá řeč (pásmo vypravěče)
- Tropy a figury – **podle ukázky**

Literárně-historický kontext

- Zařazení autora do literární(ho)
 - období – 1. polovina 20. století
 - skupiny – Devětsil
 - směru – poetismus
- Další díla od autora – *Manon Lescaut*
- Další podobní představitelé
 - **Jaroslav Seifert** – *Na vlnách TSF*
 - **Josef Hora** – *Slunovrat*
 - **Jiří Wolker** – *Host do domu*